

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2928

Vragen van het lid **Maij** (PvdA) aan de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie over *ongedocumenteerde alleenstaande minderjarige vreemdelingen* (ingezonden 5 juli 2013).

Antwoord van staatssecretaris **Teeven** (Veiligheid en Justitie) (ontvangen 7 augustus 2013).

Vraag 1, 4 en 6

Herinnert u zich de zorgen die eerder zijn uitgesproken over het ongedocumenteerd zijn van alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV's) die geen recht hebben op asiel in Nederland?¹

Deelt u de mening dat een identiteitsbewijs die kwetsbaarheid van AMV's kan verkleinen? Deelt u daarnaast de mening dat een AMV-pasje geen dubbel signaal hoeft af te geven als dit geen rechtmatig verblijf oplevert, geen extra rechten in het leven roept en de AMV's niet ontslaat van de verplichting om te werken aan terugkeer naar het land van herkomst? Zo nee, waarom niet? Waarom is het noodzakelijk om voor het verstrekken van een identiteitspas aan ongedocumenteerde AMV's een wettelijke grondslag te creëren, nu die pas op zichzelf geen nieuwe wettelijke rechten in het leven roept? Welke varianten van de pas zijn er waarbij dit niet vereist is?²

Antwoord vraag 1, 4 en 6

Ik herinner me de zorgen die zijn uitgesproken over ongedocumenteerde amv's en heb begrip voor de kwetsbare situaties waarin deze jongeren zich bevinden. Op 22 juni 2012, 17 mei en 1 juli jl. is uw Kamer geïnformeerd over de onwenselijkheid van het verstrekken van een identiteitsbewijs aan onrechtmatige verblijvende amv's^{3 4}.

Voor de goede orde wil ik benadrukken dat, eerst en vooral, een amv niet zonder identiteitsbewijs in Nederland hoeft te verblijven. Een amv, die niet in aanmerking komt voor bescherming, is vrij om naar de diplomatieke vertegenwoordiging van het land van herkomst te gaan om daar een identiteitsbewijs aan te vragen. Er is dus geen reden waarom amv's niet in

¹ Algemeen overleg over het asiel- en vreemdelingenbeleid van 19 juni 2013. U heeft hier bij brief van 1 juli 2013 schriftelijk op gereageerd, conform de in het algemeen overleg gedane toezegging

² Dit schrijft u in uw schriftelijke reactie van 1 juli 2013.

³ Kamerstukken II 2011–2012, 27 062, nr. 75

⁴ Kamerstukken II 2012–2013, 27 062, nr. 88

bezit zouden kunnen zijn van een identiteitsbewijs, eventuele uitzonderingen daargelaten.

De kwetsbare situatie van amv's wordt niet opgelost door het verstrekken van een identiteitsdocument. Ik deel dus niet de mening dat een identiteitsbewijs de kwetsbaarheid van amv's kan verkleinen, zij hebben immers recht op opvang, scholing en medische zorg tot hun meerderjarigheid. Daarnaast creëert een identiteitsdocument verstrekt door de Nederlandse overheid ten onrechte de schijn van legaliteit.

In zijn algemeenheid geldt dat de overheid voor zijn handelen een wettelijke grondslag nodig heeft. Op grond van het vreemdelingenrecht kan een bewijs van rechtmatig verblijf worden verstrekt aan rechtmatig verblijvende vreemdelingen. Dit bewijs is in de wet op de identificatieplicht aangemerkt als rechtmatig identiteitsbewijs. De Vreemdelingenwet kent geen grondslag om documenten te verstrekken aan niet rechtmatig verblijvende vreemdelingen, ook niet indien zij amv zijn. Gelet op wat ik hiervoor heb aangegeven, zie ik ook geen noodzaak om een dergelijke grondslag te creëren.

Vraag 2

Hoeveel ongedocumenteerde AMV's bevinden zich in Nederland? Hoe groot is gemiddeld het deel van de totale instroom van AMV's dat ongedocumenteerd is?

Antwoord 2

Er worden geen cijfers bijgehouden over ongedocumenteerde amv's. In de praktijk blijkt een groot deel van de amv's ongedocumenteerd.

Om een kader te geven: de asielinstroom van amv's (eerste asielaanvragen) betreft 480 aanvragen in 2011, 700 aanvragen in 2010, 1.040 aanvragen in 2009 en 730 in 2008⁵.

Vraag 3

Op welke wijze waarborgt u dat ongedocumenteerde AMV's niet extra kwetsbaar zijn voor uitbuiting, kinderhandel en een rechteloos bestaan in de illegaliteit in Nederland?

Antwoord 3

Voor amv's ten aanzien van wie er indicaties zijn dat zij een risico lopen om slachtoffer te worden van mensenhandel is er de beschermde opvang. Voogdijinstelling Nidos indiceert de jongere voor een plaats in de beschermde opvang. Zoals ik u onlangs heb gemeld, verdwijnen er nauwelijks amv's uit deze beschermde opvang⁶. Ik heb daarbij aangegeven welke, ook ten aanzien van de overige amv's, inspanningen worden gedaan om verdwijningen te voorkomen en jongeren in geval van verdwijning op te sporen. Het al dan niet gedocumenteerd zijn, maakt hierbij geen verschil. Mijn beleid is er voorts op gericht om amv's aan wie geen asiel wordt verleend zo snel mogelijk terug te laten keren naar hun herkomstland of een derde land waar zij redelijkerwijs heen kunnen gaan onder de voorwaarde van adequate opvang. Hierbij is medewerking van de amv zelf en zijn omgeving onontbeerlijk. Als is vastgesteld dat de amv geen asielbescherming nodig heeft, dient hij zich te wenden tot de autoriteiten van zijn land van herkomst om documenten aan te vragen. Hierbij kunnen zij uiteraard ook ondersteuning krijgen door bijvoorbeeld de DT&V of IOM.

Vraag 5

Op welke wijze waarborgen andere Europese lidstaten dat ongedocumenteerde AMV's die niet in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning, voldoende beschermd zijn tegen uitbuiting en kinderhandel? Welke lidstaten verlenen deze AMV's rechtmatig verblijf en/of een identiteitsdocument? Kunt u bij dit antwoord in ieder geval het Duitse beleid betrekken?

⁵ Bron: IND, aantallen zijn afgerond op tientallen. De levering van managementinformatie uit INDiGO is sinds de start van de conversie hervat. Dit gebeurt echter gefaseerd. Het zal dus nog niet mogelijk zijn om gedetailleerde informatie te leveren, wat betekent dat de asielinstroom van amv's over 2012 en 2013 nog niet kan worden gegeven. Naar verwachting is dit vanaf het eerste kwartaal 2014 weer mogelijk.

⁶ Kamerstukken II, 2012–2013, 27 062, nr. 89

Antwoord 5

Het risico om slachtoffer te worden van mensenhandel hangt niet per se samen met het illegaal zijn. Immers, in het verleden hebben we meegemaakt dat amv's verdwenen uit de opvang terwijl zij nog in de asielprocedure zaten. Daartoe is de beschermde opvang ontwikkeld. Het feit dat een amv uitgeprocedeerd en ongedocumenteerd is, betekent niet altijd dat hij uit zicht is van de overheid. Amv's hebben een voogd en recht op opvang en voorzieningen tot hun 18^e levensjaar. Nederland zet zich in het algemeen in om mensenhandel en uitbuiting te voorkomen en dit geldt ook voor andere Europese landen. Een van de doelstellingen van het Action Plan on Unaccompanied Minors 2010–2014 van de Europese Commissie is het voorkomen van onveilige migratie en mensenhandel. In de tussentijdse evaluatie⁷ beschrijft de Europese Commissie dat de EU en de Lidstaten migratie, en met name van kinderen, blijven integreren in ontwikkelingssamenwerking. Zo zijn er trainingen om vroegtijdig slachtoffers van mensenhandel te identificeren en kinderen en ouders worden geïnformeerd over de risico's van illegale migratie. Voorts blijkt dat landen financiële steun vanuit de EU ontvangen om kinderen op te vangen. In meerdere gremia worden de gevaren van illegale migratie besproken.

Duitsland verleent geen identiteitsdocument aan onrechtmatig verblijvende amv's. Ze hebben wel, net zoals in Nederland, een document voor asielzoekers dat rechtmatig verblijf aantoont. Daarnaast kent Duitsland een tijdelijk document dat uitzetting uitstelt (Duldung) bijvoorbeeld bij afwezigheid van de benodigde papieren of door medische noodzaak. Geen van beide gronden komt overeen met het identiteitsdocument voor amv's waar in eerdere vragen op wordt gedomd.

⁷ REPORT FROM THE COMMISSION TO THE COUNCIL AND THE EUROPEAN PARLIAMENT, Mid-term report on the implementation of the Action Plan on Unaccompanied Minors, Brussels, 28.9.2012, COM(2012) 554 final